

SEIMO NARIO PAREIŠKIMAS

IŠTIRTI

**VALSTYBINĖS KAINŲ IR ENERGETIKOS KONTROLĖS KOMISIJOS
2015 M. BIRŽELIO 26 D. NUTARIMO NR. O3-389 „DĖL UAB „LIETUVOS DUJŲ
TIEKIMAS“ 2015 – 2016 METAIS TAIKOMOS GAMTINIŲ DUJŲ
KAINODAROS NEBUTINIAMS VARTOTOJAMS IR
SISTEMŲ OPERATORIAMS TVARKOS“
TEISĖTUMĄ**

2016 m. sausio 14 d.

Vilnius

Administracinių bylų teisenos įstatymo 110 straipsnio 1 dalis numato, kad „su pareiškimu į administracinę teisą prašant ištirti, ar norminis administracinis aktas (ar jo dalis) atitinka įstatymą ar Vyriausybės norminį aktą, turi teisę kreiptis Seimo nariai, Seimo kontrolieriai, vaiko teisių apsaugos kontrolierius, lygių galimybių kontrolierius, Valstybės kontrolės pareigūnai, bendrosios kompetencijos ir specializuoti teismai, prokurorai ir profesinės savivaldos asociacijos, įsteigtos pagal įstatymą vykdyti viešąsias funkcijas“, ir patvirtina Seimo nario buvimą subjektu, kuris įstatymų nustatyta tvarka turi teisę paduoti abstraktų prašymą ištirti norminio administracinio akto teisėtumą.

Igyvendindamas aukščiau nurodytą teisę, Seimo narys Andrius Kubilius (Priedas Nr. 1) kreipiasi į Lietuvos vyriausiąjį administracinį teismą, kad būtų ištirta, ar Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2015 m. birželio 26 d. nutarimas Nr. O3-389 „Dėl UAB „Lietuvos dujų tiekimas“ 2015 – 2016 metais taikomos gamtinių dujų kainodaros nebuitiniams vartotojams ir sistemų operatoriams tvarkos“ (Priedas Nr. 2) neprieštarauja Lietuvos Respublikos gamtinių dujų įstatymo (2014 m. kovo 20 d. redakcija) (Priedas Nr. 3) 3 straipsnyje įtvirtintiems ekonomiškai pagrįstos gamtinių dujų kainos (5 punktas), taip pat nediskriminavimo, skaidrumo ir teisinio tikrumo (6 punktas) principams, kuriais yra grindžiamas gamtinių dujų sektoriaus veiklos reguliavimas, ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. birželio 17 d. nutarimui Nr. 623 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. liepos 17 d. nutarimo Nr. 640 „Dėl Valstybės reguliuojamų kainų gamtinių dujų sektoriuje nustatymo principų aprašo patvirtinimo ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. spalio 7 d. nutarimo Nr. 1276 „Dėl Gamtinių dujų perdavimo, skirstymo, skystinimo ir laikymo įmonių licencijuojamoje veikloje naudojamo turto vertės nustatymo principų patvirtinimo“ ir jį keitusio nutarimo pripažinimo netekusiu galios“ pakeitimo“ (Priedas Nr. 4).

Pareiškimai, kuriais prašoma ištirti norminio administracinio ar kito bendro pobūdžio akto teisėtumą, pagal Administracinių bylų teisenos įstatymo 40 str. 3 d. žyminiu mokesčiu neapmokestinami.

Nurodome, kad Seimo narys Andrius Kubilius administracinę bylą ves per advokatą Andrių Iškauską. Advokato įgaliojimus atstovauti Seimo narį patvirtinanti atstovavimo sutartis yra pridedama (Priedas Nr. 6). Visus Seimo nariui skirtus procesinius dokumentus prašome siųsti ar elektroninių ryšių priemonėmis per Lietuvos teismų elektroninių paslaugų portalą įteikti tiesiogiai advokatui Andriui Iškauskui. Adresas korespondencijai – advokatų kontora AAA LAW, J. Jasinskio g. 16A (4 a.), LT-03163 Vilnius.

1. Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos nutarimo priėmimo aplinkybės

Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos gamtinių dujų rinkos stebėsenos ataskaitose yra skelbiama, kad 2013 m. sausio mėn. – 2014 m. balandžio mėn. gamtinių dujų importo rinkoje veikė 5 (penki) dalyviai. Gamtines dujas tiesiogiai ar iš tarpininko „LT Gas Stream AG“ importavo AB „Lietuvos dujos“, UAB „Dujotekana“, UAB „Haupas“, AB „Achema“ ir UAB „Kauno termofikacijos elektrinė“.

Nurodytu laikotarpiu į Lietuvos Respubliką buvo importuota daugiau kaip 3500 mln. kubinių metrų gamtinių dujų. Gamtinės dujos buvo importuojamos iš vienintelio išorinio tiekėjo – Rusijos AB „Gazprom“.

Vieną didžiausių rinkos dalių pagal importuotų gamtinių dujų kiekį (38 proc.) užimanti AB „Lietuvos dujos“ su šiuo gamtinių dujų tiekėju vykdė derybas dėl 1999 m. gruodžio 16 d. tiekimo sutarties Nr. Г Ли-2000 pakeitimo ir palankesnių gamtinių dujų importo sąlygų nustatymo. Derybų keliu sutarties šalims nepavykstant pasiekti susitarimo dėl gamtinių dujų tiekimo sąlygų pagerinimo, Lietuvos Respublikos energetikos ministerija inicijavo neeilinį visuotinį AB „Lietuvos dujos“ susirinkimą. Visuotinio akcininkų susirinkimo metu buvo priimtas sprendimas siekiant sumažinti pernelyg aukštas tiekiamų gamtinių dujų kainas prieš Rusijos AB „Gazprom“ inicijuoti arbitražo procesą. Ryšium su nurodytu, AB „Lietuvos dujos“ buvo įpareigota teisės aktų nustatyta tvarka atlikti visus arbitražo proceso inicijavimui ir jo tinkamam vedimui reikalingus veiksmus, įskaitant, būtinų teisinių paslaugų įsigijimą, pranešimo arbitražo teismui įteikimą, ieškinio ir visų kitų būtinų dokumentų parengimą ir pateikimą.

Inicijavus arbitražo procesą, derybos su Rusijos AB „Gazprom“ dėl palankesnių gamtinių dujų importo sąlygų nustatymo pakeitimo sustabdytos nebuvo.

AB „Lietuvos dujos“, vykdydama visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimus ir gavusi valdybos įgaliojimus, 2014 m. gegužės 7 d. su gamtinių dujų tiekėju Rusijos AB „Gazprom“ pasirašė susitarimą dėl importuotų gamtinių dujų kainos reikšmingo sumažinimo. Šis susitarimas, pagal kurį pakoregavus gamtinių dujų importo kainos skaičiavimo formulę, importuojamų gamtinių dujų kainą AB „Lietuvos dujos“ Rusijos AB „Gazprom“ laikotarpiu nuo 2013 m. sausio 1 d. iki 2015 m. gruodžio 31 d. sumažino 20,95 proc., buvo orientuotas į pagrindinių gamtinių dujų kainodaros principų nustatymą iki ilgalaikės gamtinių dujų tiekimo sutarties galiojimo pabaigos ir prielaidų jos pratęsimui sudarymą.

Retrospektyviu laikotarpiu Rusijos AB „Gazprom“ AB „Lietuvos dujos“ suteikta nuolaida gamtinių dujų importo kainai buvo lygi 81,41 (aštuoniasdešimt vienam, 41) milijonui eurų. Ši suma įskaitymo būdu buvo panaudota atsiskaityti už einamuosius gamtinių dujų tiekimus.

Dėl retrospektyvaus importuojamų gamtinių dujų kainos pokyčio efekto atsirado gamtinių dujų nebuitynių vartotojų, gamtines dujas perkančių vartojimo Lietuvos Respublikoje (ne pardavimo ar perpardavimo) tikslams, ir sistemų operatorių, veikiančių Lietuvos Respublikos teritorijoje (ar jos dalyje) ir gamtines dujas naudojančių technologinėms reikmėms, taip pat vertikalčiai integruotų gamtinių dujų įmonių, veikiančių Lietuvos Respublikos teritorijoje (ar jos dalyje) ir tiekiančių gamtines dujas prie jos gaminių dujų sistemos prijungtiems vartotojams, gamtines dujas perkantiems vartojimo Lietuvos Respublikoje (ne pardavimo ar perpardavimo) tikslams, permoka už gamtines dujas. Teisės aktais buvo siekiama nustatyti skaidrų ir aiškų gamtinių dujų kainų perskaičiavimo (tikslinimo) mechanizmą, užtikrinantį šios permokos kompensavimą nediskriminacinėmis sąlygomis.

2014 m. spalio 20 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybė priėmė nutarimą Nr. 1121, kuriuo pakeitė Valstybės reguliuojamų kainų gamtinių dujų sektoriuje nustatymo principų aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. liepos 17 d. nutarimu Nr. 640 „Dėl Valstybės reguliuojamų kainų gamtinių dujų sektoriuje nustatymo principų aprašo patvirtinimo ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. spalio 7 d. nutarimo Nr. 1276 „Dėl gamtinių dujų perdavimo, skirstymo, skystinimo ir laikymo įmonių licencijuojamoje veikloje naudojamo turto vertės nustatymo principų patvirtinimo“ ir jį keitusio nutarimo pripažinimo netekusiu galios“, ir gamtinių dujų importo kainos nuolaidą gavusioms gamtinių dujų tiekimo įmonėms ar iš jų gamtinių dujų tiekimo veiklą kartu su priskirtu turtu, teisėmis bei pareigomis perėmusioms įmonėms nustatė pareigą importuojamų gamtinių dujų kainų skirtumą įtraukti į ateinančių laikotarpių gamtinių dujų

kainą iš įmonės gamtines dujas perkantiems nebutiniams gamtinių dujų vartotojams ir gamtines dujas technologinėms reikmėms naudojantiems sistemų operatoriams, taip pat vertikaliai integruotoms gamtinių dujų įmonėms, tiekiančioms gamtines dujas prie jos gamtinių dujų sistemų prijungtiems vartotojams.

Teisės aktais nustatytas gamtinių dujų kainos permokos kompensavimo mechanizmas Lietuvos Respublikos Vyriausybės buvo tikslintas kelis kartus, *inter alia* Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. birželio 17 d. nutarimu Nr. 623 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. liepos 17 d. nutarimo Nr. 640 „Dėl valstybės reguliuojamų kainų gamtinių dujų sektoriuje nustatymo principų aprašo patvirtinimo“ ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. spalio 7 d. nutarimo Nr. 1276 „Dėl gamtinių dujų perdavimo, skirstymo, skystinimo ir laikymo įmonių licencijuojamoje veikloje naudojamo turto vertės nustatymo principų patvirtinimo“ ir jį keitusio nutarimo pripažinimo netekusiu galios“ pakeitimo“.

Šiame Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarime yra nustatyta, kad:

„Pasikeitus esminėms gamtinių dujų tiekimo sutarties, sudarytos su kilusiu iš trečiosios šalies ir į Lietuvos Respublikos teritoriją gamtines dujas tiekiančiu užsienio subjektu, sąlygoms, laikantis objektyvių kriterijų, turi būti sudaromos sąlygos tikslinti (mažinti) nuolaidą gavusių gamtinių dujų tiekimo įmonių (arba įmonių, kurios perėmė tokių įmonių gamtinių dujų tiekimo veiklą su jai priskirtu turtu, teisėmis bei pareigomis) (toliau – įmonės) ateinančių laikotarpių gamtinių dujų kainas nebutiniams vartotojams, gamtines dujas perkantiems vartojimo Lietuvoje (ne perdavimo ar perpardavimo) tikslams, ir sistemų operatoriams veikiantiems Lietuvos Respublikos teritorijoje (ar jos dalyje) ir gamtines dujas naudojantiems technologinėms reikmėms, vertikaliai integruotos gamtinių dujų įmonėms, veikiančioms Lietuvos Respublikos teritorijoje (ar jos dalyje) ir tiekiančioms gamtines dujas prie jos gamtinių dujų sistemos prijungtiems vartotojams, gamtines dujas perkantiems vartojimo Lietuvoje (ne pardavimo ar perpardavimo) tikslams, atsižvelgiant į importuojamų gamtinių dujų kainų pokytį ir kitas svarbias aplinkybes. Tokią nuolaidą gavusios įmonės parengia ateinančių laikotarpių gamtinių dujų kainodaros tvarkos aprašą (toliau – Tvarkos aprašas) ir ne vėliau kaip per mėnesį jį suderina su Valstybine kainų ir energetikos kontrolės komisija. Pagal Tvarkos aprašą gamtinių dujų kainų pokytis įtraukiamas į įmonių gamtinių dujų kainą dvejų ateinančių metų laikotarpiu, pradedant kitais metais nuo tų metų, kuriais pasikeitė šiame punkte nurodytos esminės gamtinių dujų tiekimo sutarties sąlygos (ar kitu įmonės siūlomu laikotarpiu), iš įmonės gamtines dujas vartojimo Lietuvoje (ne pardavimo ar perpardavimo) tikslams perkantiems nebutiniams gamtinių dujų vartotojams ir sistemų operatoriams, veikiantiems Lietuvos Respublikos teritorijoje (ar jos dalyje) ir gamtines dujas naudojantiems technologinėms reikmėms, vertikaliai integruotoms gamtinių dujų įmonėms, veikiančioms Lietuvos Respublikos teritorijoje (ar jos dalyje) ir tiekiančioms gamtines dujas prie jos gamtinių dujų sistemos prijungtiems vartotojams, gamtines dujas perkantiems vartojimo Lietuvoje (ne pardavimo ar perpardavimo) tikslams. Šiame punkte nurodytas gamtinių dujų kainų pokytis taikomas nebutinio vartotojo ar sistemų operatoriaus iš įmonės perkamam gamtinių dujų kiekiui, neviršijančiam atitinkamo nebutinio vartotojo ar sistemų operatoriaus vidutinio gamtinių dujų poreikio (kiekio), pirkto (gauto) per paskutinius dvejus kalendorinius metus iš įmonės vartojimo tikslams, technologinėms reikmėms ar gamtinių dujų tiekimui prie vertikaliai integruotos gamtinių dujų įmonės gamtinių dujų sistemos prijungtiems vartotojams, gamtines dujas perkantiems vartojimo Lietuvoje (ne pardavimo ar perpardavimo) tikslams (su 5 procentų paklaida), išskyrus gamtinių dujų kiekius, perkamus atitinkamo nebutinio vartotojo ar sistemų operatoriaus iš paskirtojo dujų tiekėjo per suskystintų gamtinių dujų terminalą. Kitiems šiame punkte nurodytiems nebutiniams gamtinių dujų vartotojams ir sistemų operatoriams, kurie gamtinių dujų per paskutinius dvejus kalendorinius metus vartojimo tikslams ir/ar technologinėms reikmėms nepirko, šiame punkte nurodytas gamtinių dujų kainos pokytis tokiems subjektams, kai šie perka šiame punkte nurodytiems tikslams, taikomas Tvarkos apraše nustatytomis nediskriminacinėmis sąlygomis. Jeigu įmonė tokio Tvarkos aprašo neparengia ir/ar nesuderina su Valstybine kainų ir energetikos kontrolės komisija, Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija turi teisę, atlikusi rinkos tyrimą pagal Lietuvos Respublikos gamtinių dujų įstatymo

11 straipsnį, taikyti Lietuvos Respublikos gamtinių dujų įstatyme nustatytas reguliavimo priemones“.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. birželio 17 d. nutarimu Nr. 623 įgyvendinant Europos Sąjungos Trečiojo energetikos paketo reikalavimus dėl gamtinių dujų tiekimo ir skirstymo veiklų atskyrimo iš AB „Lietuvos dujos“ gamtinių dujų tiekimo veiklą perėmusi UAB „Lietuvos dujų tiekimas“ buvo įpareigota parengti ir Valstybinei kainų ir energetikos kontrolės komisijai pateikti suderinti dėl importuojamų gamtinių dujų kainos sumažinimo atsiradusios gamtinių dujų pirkėjų permokos kompensavimo mechanizmą reglamentuojančio tvarkos aprašo projektą.

UAB „Lietuvos dujų tiekimas“ nustatyta tvarka parengė 2015 – 2016 m. taikomos gamtinių dujų kainodaros nebutiniams vartotojams ir sistemų operatoriams tvarką (Priedas Nr. 5) ir pateikė ją suderinti Valstybinei kainų ir energetikos kontrolės komisijai.

Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisija nustatė, kad UAB „Lietuvos dujų tiekimas“ 2015 – 2016 m. taikomos gamtinių dujų kainodaros nebutiniams vartotojams ir sistemų operatoriams tvarka atitinka Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo nuostatas, ir 2015 m. birželio 26 d. nutarimu Nr. O3-389 ją suderino.

Atsižvelgiant į tai, kad 2015 – 2016 m. taikomos gamtinių dujų kainodaros nebutiniams vartotojams ir sistemų operatoriams tvarkoje yra numatyta galimybė per ateinančių 2 (dveju) metų laikotarpį nebutinių vartotojų ir sistemų operatorių, taip pat vertikalčiai integruotų gamtinių dujų įmonių, tiekiančių gamtines dujas prie jų gamtinių dujų sistemos prijungtiems vartotojams, nepanaudotą gamtinių dujų importo kainos pokytį neribotai perkelti į ateinančius kalendorinius metus, taip pat į tai, kad gamtinių dujų kainų perskaičiavimo (tikslinimo) mechanizmą numatyta taikyti visų gamtinių dujų pirkėjų, kurie kompensavimo laikotarpiu gamtines dujas pirkė iš UAB „Lietuvos dujų tiekimas“, nepriklausomai nuo to, ar paskutinius 2 (dvejus) kalendorinius metus jie iš AB „Lietuvos dujos“ pirkė gamtines dujas vartojimo tikslams, technologinėms reikmėms ar gamtinių dujų tiekimui prie gamtinių dujų sistemos prijungtiems vartotojams, gamtines dujas perkantiems vartojimo Lietuvoje (ne pardavimo ar perpardavimo) tikslams, už nepagrįstai didelę kainą, o dalis gamtinių dujų vartotojų, nurodytu laikotarpiu permokėjęs už gamtines dujas išvis nepatenka į kompensavimo tvarkos taikymo sritį, kyla pagrįstų abejonų, ar UAB „Lietuvos dujų tiekimas“ nustatyta permokos už gamtines dujas, susidariusios dėl importuojamų gamtinių dujų kainos sumažinimo, kompensavimo tvarka nėra paneigiami dėl gamtinių dujų importo kainos reikšmingo sumažėjimo atgaline tvarka neigiamus pradimus patyrusių asmenų teisėti lūkesčiai ir ar ji atitinka Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. birželio 17 d. nutarimo Nr. 623 nuostatas bei nediskriminavimo ir proporcingumo principus.

2. Dėl nustatytu kompensavimo laikotarpiu nepanaudotos gamtinių dujų importo kainos pokyčio dalies perkėlimo į ateinančius kalendorinius metus atitikties Lietuvos Respublikos gamtinių dujų įstatymo ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. birželio 17 d. nutarimo Nr. 623 nuostatoms, taip pat proporcingumo ir teisinio tikrumo principams

UAB „Lietuvos dujų tiekimas“ 2015 – 2016 m. taikomos gamtinių dujų kainodaros nebutiniams vartotojams ir sistemų operatoriams tvarkoje permokos, susidariusios dėl Rusijos AB „Gazprom“ retrospektyviai taikyto importuojamų gamtinių dujų kainos sumažinimo AB „Lietuvos dujos“, kompensavimo laikotarpis yra apibrėžtas, numatant, jog:

„6. Vadovaujantis šia Tvarka, dėl Tvarkos 4 punkte nurodytų aplinkybių susidaręs gamtinių dujų importo kainų pokytis, taikant analogiją gamtinių dujų buitinių vartotojų atžvilgiu, bus įtrauktas į gamtinių dujų kainas iš [UAB „Lietuvos dujų tiekimas“] gamtines dujas per 2 (dveju) ateinančių metų laikotarpį, t.y. 2015 – 2016 metus, pirkiantiems Dujų pirkėjams.

7. Jei per ateinančių 2 (dveju) metų laikotarpį, t.y. 2015 – 2016 metus, visas gamtinių dujų importo kainos pokytis nebus visiškai panaudotas, tuomet nepanaudota dalis bus perkeliama į ateinančius kalendorinius metus ir įtraukiama į gamtinių dujų kainas Dujų pirkėjams, taikant šios Tvarkos nuostatas“.

Šios tvarkos 7 punktas, pareiškėjo nuomone, sudaro prielaidas gamtinių dujų permokos, atsiradusios dėl gamtinių dujų importo kainos sumažinimo, kompensavimo mechanizmo taikymą

nebutiniams vartotojams ir sistemų operatoriams, taip pat vertikalčiai integruotoms gamtinių dujų įmonėms, tiekiančioms gamtines dujas prie jų gamtinių dujų sistemos prijungtiems vartotojams, atidėti neribotą laiką ir dėl to gali prieštarauti Lietuvos Respublikos gamtinių dujų įstatymo 3 straipsnyje įtvirtintiems ekonomiškai pagrįstos gamtinių dujų kainos, taip pat nediskriminavimo, skaidrumo ir teisinio tikrumo principams, kuriais yra grindžiamas gamtinių dujų sektoriaus veiklos reguliavimas, ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. birželio 17 d. nutarime Nr. 623 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. liepos 17 d. nutarimo Nr. 640 „Dėl Valstybės reguliuojamų kainų gamtinių dujų sektoriuje nustatymo principų aprašo patvirtinimo ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. spalio 7 d. nutarimo Nr. 1276 „Dėl Gamtinių dujų perdavimo, skirstymo, skystinimo ir laikymo įmonių licencijuojamoje veikloje naudojamo turto vertės nustatymo principų patvirtinimo“ ir jį keitusio nutarimo pripažinimo netekusiu galios“ pakeitimo“ numatytam permokos už gamtines dujas kompensavimo laikotarpio teisiniui reguliavimui.

UAB „Lietuvos dujų tiekimas“ 2015 – 2016 m. taikomos gamtinių dujų kainodaros nebutiniams vartotojams ir sistemų operatoriams tvarkos 7 punkte nustačius, kad per kompensavimo laikotarpį negrąžintos permokos už gamtines dujas kompensavimo terminas kiekvieną kartą yra pratęsiamas ateinantiems metams, kompensavimo terminas palyginti su nustatytu Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarime buvo apibrėžtas naujai. Tokiu būdu, nepaisant Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytų kompensavimo mechanizmo įgyvendinimo terminų, permokos kompensavimo mechanizmo taikymas iš esmės buvo atidėtas neapibrėžtam laikui, taip už gamtines dujas permokėjusiems nebutiniams vartotojams ir/ar sistemų operatoriams ir/ar vertikalčiai integruotoms gamtinių dujų įmonėms, tiekiančioms gamtines dujas prie jų gamtinių dujų sistemos prijungtiems vartotojams, kliudant realiai ir veiksmingai įgyvendinti savo teisę į kompensaciją.

Įgyvendinant Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimą ir nustatant gamtinių dujų kainodaros nebutiniams vartotojams ir sistemų operatoriams, taip pat vertikalčiai integruotoms gamtinių dujų įmonėms, tiekiančioms gamtines dujas prie jų gamtinių dujų sistemos prijungtiems vartotojams, tvarką, UAB „Lietuvos dujų tiekimas“ negalėjo veikti *ultra vires* ir laisvai pasirinkti permokos kompensavimo mechanizmo įgyvendinimo laikotarpio, per kurį visiems gamtinių dujų pirkėjams, kuriems 2013 m. sausio mėn. – 2014 m. balandžio mėn. gamtines dujas tiekė AB „Lietuvos dujos“, bus kompensuota dėl retrospektyvaus gamtinių dujų importo kainos sumažinimo susidariusi permoka už gamtines dujas. Šis laikotarpis iš esmės turi atitikti Lietuvos Respublikos Vyriausybės gamtinių dujų permokos kompensavimui nustatytą 2 (dvejų) metų laikotarpį.

Jeigu UAB „Lietuvos dujų tiekimas“ dėl tam tikrų svarbių priežasčių nustato vėlesnį kompensavimo laikotarpio pabaigos terminą, jis turi pagrįstas, protingai subalansuoti gamtinių dujų tiekėjo ir gamtinių dujų pirkėjų interesus ir užtikrinti teisingą permokos už gamtines dujas kompensavimą nebutiniams gamtinių dujų vartotojams ir sistemų operatoriams, taip pat vertikalčiai integruotoms gamtinių dujų įmonėms, tiekiančioms gamtines dujas prie jų gamtinių dujų sistemos prijungtiems vartotojams, per aiškiai apibrėžtą laikotarpį.

Netinkamai apibrėžus kompensavimo terminą ir sudarius galimybes UAB „Lietuvos dujų tiekimas“ jį neproporcingai ilgai pratęsti, sukuriama situacija, kai už gamtines dujas nepagrįstai didelę kainą mokėjusių gamtinių dujų pirkėjų padėtis teisės į kompensaciją įgyvendinimo požiūriu tampa neaiški, nes šie teisinių santykių subjektai ne tik negali įvertinti termino, per kurį atgaus susidariusią permoką už gamtines dujas, bet ir nežino, ar apskritai gaus šios permokos kompensaciją.

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs tai, kad teisėtų lūkesčių apsauga, teisinis tikrumas ir teisinis saugumas yra neatsiejami teisinės valstybės principo elementai. Jie suponuoja valstybės pareigą užtikrinti teisinio reguliavimo tikrumą ir stabilumą, apsaugoti asmenų teises, gerbti teisėtus interesus ir teisėtus lūkesčius, vykdyti prisiimtus įsipareigojimus. Neužtikrinus asmens teisėtų lūkesčių apsaugos, teisinio tikrumo ir teisinio saugumo, nėra užtikrinamas asmens pasitikėjimas valstybe ir teise.

Teisinį apibrėžtumą nagrinėjamu atveju užtikrintų tiekiamų gamtinių dujų kainodaros

nebuitiniams vartotojams ir sistemų operatoriams tvarkoje konkrečiai numatyti gamtinių dujų kompensavimo dydžiai, terminai ir kiti esminiai elementai, nebuitiniams gamtinių dujų vartotojams ir sistemų operatoriams, taip pat vertikalčiai integruotoms gamtinių dujų įmonėms, tiekiančioms gamtines dujas prie jų gamtinių dujų sistemos prijungtiems vartotojams, sudarantys prielaidas gauti teisingą permokos už gamtines dujas kompensavimą per protingą laikotarpį. Tik nurodytas teisinis reguliavimas leistų nebuitiniams gamtinių dujų vartotojams ir sistemų operatoriams aiškiai suvokti savo teisinę padėtį ir turėti pagrįstai susiformavusį teisinį lūkestį, kad jų teisė į kompensaciją bus realiai įgyvendinta ir iš anksto žinomu laikotarpiu (ar jam pasibaigus, jei per nustatytą laikotarpį neįvyktų kompensacijos gražinimo sąlygos) galiojančių teisės aktų nustatytu būdu jie atgaus susidariusią gamtinių dujų kainos permoką.

Taigi, Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija, priimdama 2015 m. birželio 26 d. nutarimą Nr. O3-389 „Dėl UAB „Lietuvos dujų tiekimas“ 2015 – 2016 metais taikomos gamtinių dujų kainodaros nebuitiniams vartotojams ir sistemų operatoriams tvarkos“, neužtikrino tinkamos UAB „Lietuvos dujų tiekimas“ taikomos gamtinių dujų kainodaros atitikties Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimui kontrolės ir užkirto kelią nebuitinių gamtinių dujų vartotojams ir sistemos operatoriams, taip pat gamtines dujas prie jų gamtinių dujų sistemos prijungtiems vartotojams tiekiančioms vertikalčiai integruotoms gamtinių dujų įmonėms gauti teisingą permokos už gamtines dujas, susidariusios dėl retrospektyvaus gamtinių dujų importo kainos sumažinimo, kompensavimą per protingą laikotarpį.

3. Dėl gamtinių dujų permokos kompensavimo mechanizmo netaikymo kompensavimo laikotarpiu iš UAB „Lietuvos dujų tiekimas“ gamtinių dujų neperkantiems gamtinių dujų pirkėjams, per paskutinius dvejus metus gamtines dujas pirkusiems iš AB „Lietuvos dujos“ ir mokėjusiems už jas nepagrįstai didelę kainą, atžvilgiu atitikties Lietuvos Respublikos gamtinių dujų įstatymo ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. birželio 17 d. nutarimo Nr. 623 nuostatomis

UAB „Lietuvos dujų tiekimas“ 2015 – 2016 m. taikomos gamtinių dujų kainodaros nebuitiniams vartotojams ir sistemų operatoriams tvarkoje nėra numatytas joks gamtinių dujų permokos, kuri susidarė pasikeitus esminėms AB „Lietuvos dujos“ gamtinių dujų tiekimo sutarties, sudarytos su iš trečiosios šalies kilusia ir į Lietuvos Respublikos teritoriją gamtines dujas tiekiančia Rusijos AB „Gazprom“, sąlygoms, kompensavimo mechanizmas tiems nebuitiniams gamtinių dujų vartotojams ir sistemų operatoriams, taip pat vertikalčiai integruotoms gamtinių dujų įmonėms, kurie per paskutinius 2 (dvejus) kalendorinius metus iki esminių gamtinių dujų teikimo sutarties sąlygų pakeitimo gamtines dujas už nepagrįstai didelę kainą pirko iš AB „Lietuvos dujos“ ir kurie nustatyto kompensavimo laikotarpiu gamtines dujas perka iš trečiųjų asmenų ar dėl naudojamo kuro struktūros pasikeitimo išvis jų nebeperka.

UAB „Lietuvos dujų tiekimas“ 2015 – 2016 m. taikomos gamtinių dujų kainodaros nebuitiniams vartotojams ir sistemų operatoriams tvarkos taikymo sritis asmenims yra apibrėžta tvarkos 1 punkte:

„UAB „Lietuvos dujų tiekimas“ 2015 – 2016 m. taikomos gamtinių dujų kainodaros nebuitiniams vartotojams ir sistemų operatoriams tvarka (toliau – Tvarka) nustato gamtinių dujų kainų nebuitiniams vartotojams, gamtines dujas perkantiems vartojimo Lietuvos Respublikoje (ne pardavimo ar perpardavimo) tikslams, sistemų operatoriams, veikiantiems Lietuvos Respublikos teritorijoje (ar jos dalyje) ir gamtines dujas naudojantiems technologinėms reikmėms, ir vertikalčiai integruotoms gamtinių dujų įmonėms, veikiančioms Lietuvos Respublikos teritorijoje (ar jos dalyje) ir tiekiančioms gamtines dujas prie jos gamtinių dujų sistemos prijungtiems vartotojams, gamtines dujas perkantiems vartojimo Lietuvos Respublikoje (ne pardavimo ar perpardavimo) tikslams, (toliau kartu – Dujų pirkėjai) perskaičiavimo (tikslinimo) ir taikymo taisykles, kurias UAB „Lietuvos dujų tiekimas“ (toliau – Bendrovė) taiko nuo šios Tvarkos įsigaliojimo dienos pasikeitus esminėms gamtinių dujų tiekimo sutarties, sudarytos su kilusiu iš trečiųjų valstybių ir į Lietuvos Respublikos teritoriją gamtines dujas tiekiančiu užsienio ūkio subjektu, sąlygoms“.

Pagal nustatytą tvarką gamtinių dujų kompensavimo mechanizmas yra taikomas žemiau

nurodytoms gamtinių dujų pirkėjų grupėms:

1) nebutiniams vartotojams, gamtines dujas perkantiems vartojimo Lietuvos Respublikoje (ne pardavimo ar perpardavimo) tikslams,

2) sistemų operatoriams, veikiantiems Lietuvos Respublikos teritorijoje (ar jos dalyje) ir gamtines dujas naudojantiems technologinėms reikmėms,

3) vertikalčiai integruotoms gamtinių dujų įmonėms, veikiančioms Lietuvos Respublikos teritorijoje (ar jos dalyje) ir tiekiančioms gamtines dujas prie jų gamtinių dujų sistemos prijungtiems vartotojams, gamtines dujas perkantiems vartojimo Lietuvos Respublikoje (ne pardavimo ar perpardavimo) tikslams.

Toks reguliavimas, pareiškėjo nuomone, riboja dalies nepagrįstai didelę kainą už gamtines dujas 2013 m. sausio mėn. – 2014 m. balandžio mėn. AB „Lietuvos dujos“ mokėjusių gamtinių dujų pirkėjų teisę gauti gamtinių dujų permokos kompensaciją.

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas, aiškindamas Lietuvos Respublikos Konstitucijos 29 straipsnio nuostatas, yra konstatavęs, kad konstitucinis asmenų lygybės įstatymui principas reikalauja, kad teisėje pagrindinės teisės ir pareigos būtų įtvirtintos visiems vienodai. Šis principas reiškia asmens teisę būti traktuojamam vienodai su kitais. Asmenų lygybės principas pažeidžiamas, jeigu tam tikri asmenys ar jų grupės yra traktuojami skirtingai, nors tarp jų nėra tokio pobūdžio ir tokios apimties skirtumų, kad toks nevienodas traktavimas būtų objektyviai pateisinamas.

Dėl nurodyto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. birželio 17 d. nutarimu Nr. 623 gamtinių dujų importo kainos nuolaidą gavusiai UAB „Lietuvos dujų tiekimas“ buvo nustatyta pareiga nustatyti nediskriminacinę ateinančių laikotarpių gamtinių dujų kainodaros tvarką, užtikrinančią teisingą dalies gamtinių dujų kainos – tiek, kiek ji buvo neproporcinga – kompensavimą visoms asmenų, kurie iki AB „Lietuvos dujos“ ir Rusijos AB „Gazprom“ susitarimo dėl importuotų gamtinių dujų kainos reikšmingo sumažinimo sudarymo už tiekiamas gamtines dujas mokėjo nepagrįstai didelę kainą, kategorijoms, neatsižvelgiant į jų gamtinių dujų tiekėjų kompensavimo laikotarpį.

Tarp skirtingų kategorijų gamtinių dujų pirkėjų, mokėjusių nepagrįstai didelę gamtinių dujų kainą, permokos dėl retrospektyvaus gamtinių dujų kainos sumažinimo susidarymo požiūriu neegzistuojant jokiems teisinės padėties skirtumams, šių asmenų atžvilgiu Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimą įgyvendinančiais poįstatyminiais teisės aktais negali būti nustatytas teisinis reguliavimas, kuriuo Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytais pagrindais kompensacijos mokėjimas būtų susietas su sąlygomis, sudarančiomis prielaidas neproporcingai apsunkinti teisės gauti gamtinių dujų permokos kompensaciją įgyvendinimą ar ribojančiomis teisės gauti permoką už gamtines dujas apimtį. Asmenims, kurie iki susitarimo dėl importuotų gamtinių dujų kainos reikšmingo sumažinimo sudarymo už tiekiamas gamtines dujas AB „Lietuvos dujos“ mokėjo nepagrįstai didelę kainą, tačiau kompensavimo laikotarpiu (visu ar dalį jo) gamtines dujas perka iš trečiųjų asmenų, teisė dalyvauti gamtinių dujų permokos kompensavimo sistemoje turi būti garantuojama ne mažesniu mastu negu kitiems gamtinių dujų pirkėjams.

Dalis nebutinių gamtinių dujų vartotojų ir sistemų operatorių, taip pat gamtines dujas prie jų gamtinių dujų sistemos prijungtiems vartotojams tiekiančioms vertikalčiai integruotų gamtinių dujų įmonių negali savo nuožiūra pasirinkti gamtinių dujų tiekėjo. Jų pasirinkimą gamtines dujas pirkti iš UAB „Lietuvos dujų tiekimas“ riboja teisės aktai. Pavyzdžiui, Suskystintų gamtinių dujų termino įstatymo 11 straipsnis 1 dalis tikslu užtikrinti suskystintų gamtinių dujų terminalo būtinąją veiklą, garantuoti technologinį ir ekonominį pagrįstumą bei skatinti efektyvų diversifikuotų gamtinių dujų tiekimo šaltinių konkurencingumą numato privalomą reikalavimą dėl per suskystintų gamtinių dujų terminalą įvežamų gamtinių dujų tiekimo pirmumo tvarka.

Esant nurodytam, darytina išvada, jog UAB „Lietuvos dujų tiekimas“ nepagrįstai permokos, susidariusios dėl retrospektyvaus importuojamų gamtinių dujų kainos sumažinimo, kompensavimo mechanizmą susiejo su sąlyga, kad gamtinių dujų pirkėjams, kuriems permokos susidarymo metu gamtines dujas tiekė AB „Lietuvos dujos“, kompensavimo laikotarpiu jas tiek UAB „Lietuvos dujų tiekimas“, kuri pagal savo teisinę reikšmę, pobūdį ir sukeliamus teisinius padarinius priylgsta

būtinosioms teisės į gamtinių dujų kainos permokos kompensavimą įgyvendinimo prielaidoms.

Permokos už gamtines dujas kompensavimo tvarka turi būti reali ir efektyvi, teisės aktuose negali būti tokių kompensavimo sąlygų ir apribojimų, kurie paneigtų gamtinių dujų pirkėjų, 2013 m. sausio mėn. – 2014 m. balandžio mėn. už gamtines dujas mokėjusių nepagrįstai didelę kainą, teisę gauti tokią kompensaciją ir būtų akivaizdžiai neteisingi. Taigi, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytose ribose nustatant gamtinių dujų permokos kompensavimo modelį, būdus ir/ar formas, turėjo būti paisoma visų gamtinių dujų pirkėjų, kurie paskutinius dvejus metus gamtines dujas pirkė iš AB „Lietuvos dujos“ teisėtų lūkesčių ir atsižvelgta į tai, ar nebutiniai vartotojai ir sistemų operatoriai, taip pat vertikalčiai integruotos gamtinių dujų įmonės, tiekiančioms gamtines dujas prie jų gamtinių dujų sistemos prijungtiems vartotojams, ateities laikotarpiais turės objektyvią galimybę pasinaudoti gamtinių dujų kainos nuolaida, kompensuojančia gamtinių dujų kainos permoką.

Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisijos suderinta gamtinių dujų permokos, susidariusios dėl retrospektyvaus gamtinių dujų importo kainos AB „Lietuvos dujos“ sumažinimo, kompensavimo tvarka jokių alternatyvių gamtinių dujų permokos kompensavimo būdų tiems vartotojams, kurie per paskutinius 2 (dvejus) kalendorinius metus iki esminių gamtinių dujų teikimo sutarties sąlygų pasikeitimo gamtines dujas pirkė iš AB „Lietuvos dujos“ ir kurie nustatyta kompensavimo laikotarpiu gamtines dujas (visas ar dalį jų) perka ne iš UAB „Lietuvos dujų tiekimas“ ar dėl naudojamo kuro struktūros pasikeitimo iš UAB „Lietuvos dujų tiekimas“ išvis jų nebeperka, nenumato.

Nustatytas permokos už gamtines dujas kompensavimo mechanizmas nesant įstatyminio pagrindo neleistinai, neproporcingai ir nesąžiningai apriboja gamtinių dujų pirkėjų teisę dalyvauti gamtinių dujų permokos kompensavimo sistemoje arba ją padaro apskritai neįmanomą, yra diskriminacinis. Tokiu būdu taip pat sudaromos prielaidos pažeisti asmenų lygybės įstatymui principą (Lietuvos Respublikos Konstitucijos 29 straipsnis) ir Lietuvos Respublikos Konstitucijos 23 straipsnyje numatytą teisę į nuosavybę.

Į neproporcingą permokų grąžinimą nebutiniams gamtinių dujų vartotojams, gamtines dujas pirkusiems vartotojams Lietuvos Respublikoje (ne pardavimo ar perdavimo) tikslams, ir sistemų operatoriams, gamtines dujas naudojuosiems technologinėms reikmėms, svarstydamą klausimą dėl permokos už gamtines dujas grąžinimo vartotojams modelio veikimo, atkreipė ir Lietuvos Respublikos Seimo Energetikos komisija.

Nebutiniams gamtinių dujų vartotojams ir sistemų operatoriams, taip pat gamtines dujas prie jų gamtinių dujų sistemos prijungtiems vartotojams tiekiančioms vertikalčiai integruotoms gamtinių dujų įmonėms, kompensavimo laikotarpiu neperkančioms gamtinių dujų iš konkretaus gamtinių dujų tiekėjo neturint objektyvių galimybių pasinaudoti nustatyta permokos kompensavimo mechanizmu, Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija, priimdama 2015 m. birželio 26 d. nutarimą Nr. O3-389 „Dėl UAB „Lietuvos dujų tiekimas“ 2015 – 2016 metais taikomos gamtinių dujų kainodaros nebutiniams vartotojams ir sistemų operatoriams tvarkos“, neužtikrino tinkamos UAB „Lietuvos dujų tiekimas“ taikomos gamtinių dujų kainodaros atitikties Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. birželio 17 d. nutarimu Nr. 623 kontrolės.

4. Dėl gamtinių dujų permokos kompensavimo mechanizmo taikymo kompensavimo laikotarpiu iš UAB „Lietuvos dujų tiekimas“ gamtines dujas perkantiems gamtinių dujų pirkėjams, per paskutinius dvejus metus nepirkusiems gamtinių dujų iš AB „Lietuvos dujos“, atžvilgiu atitikties Lietuvos Respublikos gamtinių dujų įstatymo ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. birželio 17 d. nutarimo Nr. 623 nuostatoms

Kaip jau buvo nurodyta, UAB „Lietuvos dujų tiekimas“ 2015 – 2016 m. taikomos gamtinių dujų kainodaros nebutiniams vartotojams ir sistemų operatoriams tvarkos taikymo sritis asmenų atžvilgiu yra apibrėžta tvarkos 1 punkte. Šis punktas numato, kad tvarka nustato:

„gamtinių dujų kainų nebutiniams vartotojams, gamtines dujas perkantiems vartotojams Lietuvos Respublikoje (ne pardavimo ar perpardavimo) tikslams, sistemų operatoriams, veikiantiems Lietuvos Respublikos teritorijoje (ar jos dalyje) ir gamtines dujas naudojantiems

technologinėms reikmėms, ir vertikaliai integruotoms gamtinių dujų įmonėms, veikiančioms Lietuvos Respublikos teritorijoje (ar jos dalyje) ir tiekiančioms gamtines dujas prie jos gamtinių dujų sistemos prijungtiems vartotojams, gamtines dujas perkantiems vartojimo Lietuvos Respublikoje (ne pardavimo ar perpardavimo) tikslams, (toliau kartu – Dujų pirkėjai) perskaičiavimo (tikslinimo) ir taikymo taisyklės, kurias UAB „Lietuvos dujų tiekimas“ (toliau – Bendrovė) taiko nuo šios Tvarkos įsigaliojimo dienos pasikeitus esminėms gamtinių dujų tiekimo sutarties, sudarytos su kilusiu iš trečiųjų valstybių ir į Lietuvos Respublikos teritoriją gamtines dujas tiekiančiu užsienio ūkio subjektu, sąlygoms“.

Iš nurodyto teisinio reguliavimo seka, kad dėl retrospektyvaus gamtinių dujų importo kainos reikšmingo sumažinimo susidariusios permokos už gamtines dujas kompensavimo mechanizmas gamtinių dujų pirkėjams yra taikomas nepriklausomai nuo to, ar paskutinių 2 (dvejų) kalendorinių metų laikotarpiu (visu ar konkrečiu) šie asmenys iš AB „Lietuvos dujos“ pirkė gamtines dujas vartojimo tikslams, technologinėms reikmėms ar gamtinių dujų tiekimui prie gamtinių dujų sistemos prijungtiems vartotojams, gamtines dujas perkantiems vartojimo Lietuvos Respublikoje (ne pardavimo ar perpardavimo) tikslams. Tokiu būdu tiems esamiems ir būsimiems UAB „Lietuvos dujų tiekimas“ gamtinių dujų pirkėjams, kurie kompensavimo laikotarpiu pirkė gamtines dujas iš nurodyto gamtinių dujų tiekėjo, nepagrįstai yra suteikiamos privilegijos gamtinių dujų nebutinių vartotojų ir sistemų operatorių, taip pat gamtines dujas prie jų gamtinių dujų sistemos prijungtiems vartotojams tiekiančių vertikaliai integruotų gamtinių dujų įmonių, kurios atitinkamu 2013 – 2014 metų laikotarpiu AB „Lietuvos dujos“ už tiekiamas gamtines dujas mokėjo nepagrįstai didelę kainą, sąskaita.

Gamtinių dujų tiekimo kaina tiesiogiai priklauso nuo gamtinių dujų importo kainos. Dėl nurodyto, Rusijos AB „Gazprom“ retrospektyviai sumažinus gamtinių dujų importo kainą AB „Lietuvos dujos“, tie AB „Lietuvos dujos“ gamtinių dujų pirkėjai, kurie už gamtines dujas dėl 2013 m. sausio mėn. – 2014 m. balandžio mėn. faktinės gamtinių dujų importo kainos mokėjo nepagrįstai didelę kainą, turėjo pagrįstą pagrindą tikėtis, kad dėl gamtinių dujų importo kainos pokyčių susidariusi gamtinių dujų kainos permoka jiems bus kompensuota. Šis gamtinių dujų pirkėjų lūkestis yra sietinas su asmenų nuosavybės teisių apsauga.

Lietuvos Respublikos Konstitucijos 23 straipsnio 1 dalyje įtvirtintas privačios nuosavybės gynimo principas suponuoja valstybės pareigą saugoti savininko kaip subjektinių teisių į turtą turėtojo nuosavybės teises nuo neteisėto kėsinosi į jas, kad kiti asmenys šių teisių nepažeistų.

UAB „Lietuvos dujų tiekimas“ “ 2015 – 2016 m. taikomos gamtinių dujų kainodaros nebutiniams vartotojams ir sistemų operatoriams tvarkoje numatytas gamtinių dujų permokos, susidariusios dėl retrospektyvaus Rusijos AB „Gazprom“ į Lietuvos Respubliką importuojamų gamtinių dujų kainos reikšmingo sumažinimo, kompensavimo mechanizmas, pagal kurį gamtinių dujų tiekimo kainos yra perskaičiuojamos (mažinamos) visiems gamtinių dujų pirkėjams, kompensavimo laikotarpiu gamtines dujas perkantiems iš UAB „Lietuvos dujų tiekimas“, pažeidžia iš Lietuvos Respublikos Konstitucijos 23 straipsnio kylančius nuosavybės teisės apsaugos imperatyvus, suponuoja teisinį netikrumą, įgytų teisių neapibrėžtumą ir paneigia teisėtus nebutinių gamtinių dujų vartotojų ir sistemų operatorių, taip pat gamtines dujas prie jų gamtinių dujų sistemos prijungtiems vartotojams tiekiančių vertikaliai integruotų gamtinių dujų įmonių, lūkesčius.

Gamtinių dujų kainos formulę su gamtinių dujų kainą mažinančią gamtinių dujų importo kainų pokyčio dedamąja taikant visiems UAB „Lietuvos dujų tiekimas“ gamtinių dujų pirkėjams be išimčių, vien per pirmąjį permokos už gamtines dujas kompensavimo laikotarpio pusmetį (2015 m. sausio – birželio mėn.) UAB „Lietuvos dujų tiekimas“ gamtinių dujų pirkėjams UAB „Akmenės energija“ ir UAB „Prienuų energija“ gamtinių dujų kaina dėl gamtinių dujų importo kainos pokyčio buvo sumažinta daugiau kaip 50 (penkiasdešimt) tūkstančių eurų, nors šie nebutiniai gamtinių dujų vartotojai aktualiu 2013 m. sausio mėn. – 2014 m. balandžio mėn. laikotarpiu gamtines dujas pirkė ne iš AB „Lietuvos dujos“, o iš trečiųjų asmenų. Atitinkamai šia suma yra mažintina nurodytu laikotarpiu už gamtines dujas nepagrįstai didelę kainą mokėjusių gamtinių dujų pirkėjų teisė į gamtinių dujų permokos kompensaciją.

Permokos už gamtines dujas kompensacijos sumažinimas nebutiniams vartotojams ir sistemų

operatoriams, taip pat gamtines dujas prie jų gaminių dujų sistemos prijungtiems vartotojams tiekiančioms vertikalčiai integruotoms gamtinių dujų įmonėms tokio dydžio suma, kokia gamtinių dujų tiekimo kaina kompensavimo laikotarpiu sumažinama tretiesiems asmenims, pareiškėjo nuomone, yra neleistina intervencija į nepagrįstai didelę gamtinių dujų kainą sumokėjusių asmenų nuosavybę ir neatitinka Lietuvos Respublikos Konstitucijos 23 straipsnio nuostatų, kad nuosavybė neliečiama ir nuosavybės teises saugo įstatymą. Asmenims, kompensavimo laikotarpiu perkantiems gamtines dujas iš UAB „Lietuvos dujų tiekimas“, privilegijas suteikianti UAB „Lietuvos dujų tiekimas“ gamtinių dujų kainodara taip pat paneigia *de facto* per didelę gamtinių dujų kainą sumokėjusių gamtinių dujų pirkėjų teisę gauti teisingą jų sumokėtos permokos už gamtines dujas kompensaciją.

Remiantis nurodytu, Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija, priimdama 2015 m. birželio 26 d. nutarimą Nr. O3-389, neatsižvelgė į dėl UAB „Lietuvos dujų tiekimas“ nustatytos diskriminacinės permokos už gamtines dujas kompensavimo tvarkos už gamtines dujas nepagrįstai didelę gamtinių dujų kainą mokėjusiems gamtinių dujų nebutiniams vartotojams ir sistemų operatoriams, taip pat vertikalčiai integruotoms gamtinių dujų įmonėms, tiekiančioms gamtines dujas prie jų gaminių dujų sistemos prijungtiems vartotojams, atsiradusias teises kliūtis ateities laikotarpiu tikslinant (mažinant) gamtinių dujų tiekimo kainas faktiškai atgauti gamtinių dujų kainos permoką, atsiradusią dėl gamtinių dujų importo kainų pokyčio, ir neužtikrino UAB „Lietuvos dujų tiekimas“ taikomos gamtinių dujų kainodaros atitikties Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimui ir teisinių lūkesčių, teisinio tikrumo ir teisinio saugumo principams kontrolės.

Vadovaujantis Administracinių bylų teisenos įstatymo 110 straipsnio 1 dalimi Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismo yra prašoma ištirti, ar Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2015 m. birželio 26 d. nutarimas Nr. O3-389 „Dėl UAB „Lietuvos dujų tiekimas“ 2015 – 2016 metais taikomos gamtinių dujų kainodaros nebutiniams vartotojams ir sistemų operatoriams tvarkos“ neprieštarauja Lietuvos Respublikos gamtinių dujų įstatymo (2014 m. kovo 20 d. redakcija) 3 straipsnyje įtvirtintiems ekonomiškai pagrįstos gamtinių dujų kainos (5 punktas), taip pat nediskriminavimo, skaidrumo ir teisinio tikrumo (6 punktas) principams, kuriais yra grindžiamas gamtinių dujų sektoriaus veiklos reguliavimas, ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. birželio 17 d. nutarimui Nr. 623 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. liepos 17 d. nutarimo Nr. 640 „Dėl Valstybės reguliuojamų kainų gamtinių dujų sektoriuje nustatymo principų aprašo patvirtinimo ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. spalio 7 d. nutarimo Nr. 1276 „Dėl Gamtinių dujų perdavimo, skirstymo, skystinimo ir laikymo įmonių licencijuojamoje veikloje naudojamų turto vertės nustatymo principų patvirtinimo“ ir jį keitusio nutarimo pripažinimo netekusiu galios“ pakeitimo“.

Pridedama:

1. Lietuvos Respublikos Seimo nario pažymėjimo kopija, 1 lapas (*teikiama tik Teismui*);
2. Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2015 m. birželio 26 d. nutarimo Nr. O3-389 „Dėl UAB „Lietuvos dujų tiekimas“ 2015 – 2016 metais taikomos gamtinių dujų kainodaros nebutiniams vartotojams ir sistemų operatoriams tvarkos“ kopija, 1 lapas;
3. Lietuvos Respublikos gamtinių dujų įstatymo (2014 m. kovo 20 d. redakcija) kopija, 37 lapai;
4. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. birželio 17 d. nutarimo Nr. 623 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. liepos 17 d. nutarimo Nr. 640 „Dėl Valstybės reguliuojamų kainų gamtinių dujų sektoriuje nustatymo principų aprašo patvirtinimo ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. spalio 7 d. nutarimo Nr. 1276 „Dėl Gamtinių dujų perdavimo, skirstymo, skystinimo ir laikymo įmonių licencijuojamoje veikloje

naudojamo turto vertės nustatymo principų patvirtinimo“ ir jį keitusio nutarimo pripažinimo netekusiu galios“ pakeitimo“ kopija, 2 lapai;

5. UAB „Lietuvos dujų tiekimas“ 2015 – 2016 metais taikomos gamtinių dujų kainodaros nebuitiniams vartotojams ir sistemų operatoriams tvarkos kopija, 4 lapai;
6. atstovavimo sutartis, 1 lapas (*teikiama tik Teismui*).

Seimo narys

Andrius Kubilius